نفت و انرژی

ثبت رکورد ۷ ساله تولید نفت خام ایران

مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران از ثبت رکورد هفت‌ساله تولید نفت خام کشور خبر داد و گفت: تولید نفت خام در سال ۱۴-۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴-۱۴۰۲ حدود ۱۰ درصد و در سال ۱۴-۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴-۱۴۰۳ نیز ۳.۵ درصد افزایش یافت.

به گزارش زمان به نقل از شاذ رضا خیلایی بیان کرد: شرکت ملی نفت ایران از زمان استقرار دولت چهاردهم با تمرکز بر توسعه میدان‌ها و نگهداشت توان تولید، موفق به ثبت رکوردهایی قابل توجه در تولید نفت و گاز شده است. وی افزود: در حوزه نفت خام، رشد ۱۰ درصدی تولید در سال ۱۴-۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴-۱۴۰۲ و رشد ۳.۵ درصدی در سال ۱۴-۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴-۱۴۰۳، درمجموع به ثبت رکورد هفت‌ساله تولید نفت خام کشور منجر شد و ارزش افزوده‌ای قابل توجه برای کشور ایجاد کرد.

افزایش صادرات نفت خام در کنار تأمین خوراک پالایشگاه‌ها

مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران با اشاره به کاربرد نفت خام تولیدی کشور گفت: نفت خام تولیدی افزون‌بر تأمین خوراک پالایشگاه‌های داخلی و تولید فرآورده‌های نفتی، در انواع مختلف صادر می‌شود و خوشبختانه در سال ۱۴-۱۴۰۴ نیز افزایش صادرات نفت خام نسبت به سال‌های گذشته تجربه شد. خیلایی ادامه داد: از ابتدای استقرار دولت چهاردهم تاکنون، حدود ۳۳۰ هزار بشکه در روز به ظرفیت تولید نفت خام کشور افزوده شده است که این افزایش حاصل مجموعه‌ای از اقدام‌های توسعه‌ای، عملیاتی و اصلاحی در میدان‌ها و تأسیسات تولیدی بوده است. وی حفاری و عملیاتی شدن ۴۷ حلقه چاه در میدان‌های مختلف را از عوامل اصلی افزایش تولید برشمرد و گفت: اصلاح خطوط لوله جریانی و چندراهه‌های روسطحی، انجام اصلاحات در کارخانه‌های بهره‌برداری و واحدهای تمکین‌زدایی، نصب پمپ‌های درون‌چاهی و انجام عملیات تعمیر و احیای چاه‌ها از دیگر اقدام‌هایی بوده که به افزایش تولید نفت خام منجر شده است.

راه‌اندازی واحد تمکین‌زدایی ۲۵۰ هزار بشکه‌ای اهواز

مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران در تشریح اقدام‌های انجام‌شده در بخش فرآورش نفت خام بیان کرد: واحد تمکین‌زدایی متمرکز اهواز با ظرفیت فرآورش ۲۵۰ هزار بشکه نفت خام نمکی میدان اهواز تکمیل و راه‌اندازی شده است. خیلایی افزود: راه‌اندازی این واحد ظرفیتی قابل توجه برای فرآورش نفت نمکی تولیدی در میدان‌های اهواز و مناطق مرتبط ایجاد کرده است و نقش مهمی در پشتیبانی از استمرار و افزایش تولید ایفا می‌کند.

بهره‌برداری کامل از واحد فرآورش مرکزی آزادگان

وی همچنین از تکمیل و راه‌اندازی واحد فرآورش مرکزی آزادگان خبر داد و گفت: شرکت مهندسی و توسعه نفت، واحد فرآورش مرکزی آزادگان را با ظرفیت فرآورش ۳۲۰ هزار بشکه نفت خام در قالب چهار ردیف ۸۰ هزار بشکه‌ای تکمیل و راه‌اندازی کرده است. دو ردیف C و D این واحد در سال گذشته وارد چرخه بهره‌برداری شدند و دو ردیف A و B نیز در روزهای اخیر تکمیل و به بهره‌برداری رسیدند. مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران با بیان اینکه راه‌اندازی کامل واحد فرآورش مرکزی آزادگان محدودیت‌های فرآورشی این میدان را برطرف می‌کند، گفت: با بهره‌برداری از ظرفیت ۳۲۰ هزار بشکه‌ای این واحد، امکان فرآورش نفت خام تولیدی میدان آزادگان فراهم شده و زمینه لازم برای استمرار تولید پایدار از این میدان مشترک ایجاد شده است. خیلایی افزود: در کنار توسعه ظرفیت‌های فرآورشی، اقدام‌های بالادستی از جمله نصب پمپ‌های درون‌چاهی، حفاری چاه‌های جدید و دیگر فعالیت‌های توسعه‌ای نیز در میدان آزادگان در حال انجام است. وی تأکید کرد: مجموعه اقدام‌ها در بخش‌های بالادستی و سطح‌الارضی، زمینه استمرار تولید از میدان مشترک آزادگان را فراهم کرده و با تکمیل ظرفیت فرآورش، محدودیت‌های فرآورشی نفت تولیدی این میدان برطرف شده است.

پالایشگاه گاز فجر جم در مسیر توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر

مدیرعامل شرکت پالایش گاز فجر جم از اجرای مجموعه‌ای از پروژه‌ها و اقدام‌های عملیاتی در رابطه با توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، افزایش بهره‌وری و کمک به پایداری تولید گاز در این شرکت خبر داد.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نفت، حمید خدری با اشاره به اهمیت مدیریت مصرف انرژی بیان کرد: اصلاح و بهینه‌سازی موتورخانه‌ها از اقدام‌هایی است که واحد مستقلات شرکت انجام داده و با هدف بهبود عملکرد تجهیزات و کاهش مصرف انرژی دنبال شده است. وی همچنین به توسعه انرژی خورشیدی اشاره کرد و گفت: نیروگاه خورشیدی ۳۰ کیلووات در پالایشگاه و نیروگاه خورشیدی ۵۰ کیلووات در تأسیسات بندر سیراف، احداث شده است.

همچنین، پروژه توسعه نیروگاه خورشیدی بندر سیراف با ظرفیت ۱۲۵ کیلووات در حال اجراست که تا پایان سال ۱۴۰۵ به بهره‌برداری می‌رسد.

همتی: احتمال وقوع ابرتورم ضعیف است

سناریوی فروپاشی اقتصادی شکست خورد

رئیس‌کل بانک مرکزی در همایش بانکداری اسلامی با رد ادعاهای رسانه‌های بیگانه مبنی بر بن‌بست پولی و فروپاشی اقتصادی، از تأمین ۱۸ میلیارد دلار ارز از ابتدای سال برای مسیشت و تولید، آمادگی برای عرضه تا سقف ۲ میلیارد دلار در بازار و جهش ۶۹ درصدی پرداخت تسهیلات بانکی خبر داد و اعلام‌کرد که با به‌کارگیری ابزارهای پولی و احتیاطی، شتاب تورم کنترل شده و تأمین مالی تغییرتورمی زنجیره تولید تا پایان سال به ۷۰۰ همت خواهد رسید.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، عبدالناصر همتی دیروز سه‌شنبه در سی و ششمین همایش بانکداری اسلامی به تشریح آخرین وضعیت متغیرهای کلان پولی، ارزی و اعتباری کشور، برنامه‌های مهار تورم، تاب‌آوری سامانه پرداخت و راهکارهای نوین تأمین مالی بخش واقعی اقتصاد پرداخت. وی با گرامیداشت تلاش‌های جامعه نخبگانی و پژوهشگران در مسیر تلفیق موازین فقهی با عملیات بانکی، افزود: انطباق کامل فرایندهای پولی با شریعت اسلامی هدفی راهبردی است که در قانون جدید بانک مرکزی نیز بر آن تاکید شده است؛ شورای فقهی بانک مرکزی و فقهای گرانقدر آن به‌صورت منظم و مستمر بر این فرایندها نظارت دارند و مجموعه نظام بانکی متعهد به پیگیری جلسات تخصصی و پیامدسازی اقدامات عملی در این چارچوب است. رئیس‌کل بانک مرکزی با تبیین مسئولیت‌های چندوجهی بانک مرکزی در نظام اقتصادی کشور، اظهار داشت: وظایف سیاست‌گذار پولی در پنج حوزه اساسی شامل حوزه پولی، حوزه اعتباری، حوزه ارزی، تنظیم‌گری نهادهای تحت نظارت و نظام پرداخت متمرکز است که هر یک نقشی حیاتی در زندگی روزمره و معیشت مردم ایفا می‌کنند و بروز هرگونه خلل در آنها به طور مستقیم بر ثبات اقتصادی جامعه اثرگذار خواهد بود. وی با اشاره به جایگاه ویژه نظام پرداخت کشور و فشارهای متمددی که بر این بستر وارد می‌شود، اضافه‌کرد: در سال گذشته بیش از ۲.۱ کوادریلیون ریال حجم و ارزش تراکنش‌های مالی در سامانه‌های پرداخت کشور به ثبت رسید. حفظ پایداری، استمرار خدمات‌رسانی و ارتقای امنیت این شبکه گسترده مبادلاتی در شرایط جنگ ترکیبی، کارنامه‌ای درخشان و محصول کار سنگین و شبانه‌روزی متخصصان نظام بانکی است.

همتی با تشریح دشواری‌های ناشی از محاصره اقتصادی، تنش‌های منطقه‌ای و تحریم‌های ظالمانه، تأکید کرد: ایجاد پایداری مالی در کلام ساده است، اما در عمل پشت هر تصمیم و اقدام بانک مرکزی، ساعت‌ها کار کارشناسی فشرده و مدیریت بحران قرار دارد. در ماه‌های نخستین سال، بسیاری از کارشناسان و تحلیلگران با دیدن ابعاد تحریم و محاصره، پیش‌بینی می‌کردند که اقتصاد ایران وارد دالان ابرتورم خواهد شد؛ اما ما اجازه ندادیم این پیش‌بینی‌ها محقق شود‌وی یادآورشد: اگرچه تورم و گرانی فشار سنگینی بر زندگی و معیشت روزمره مردم وارد کرده و این سختی‌ها ملموس است، اما بانک مرکزی با استفاده از ابزارهای پولی و روش‌های نظارتی و احتیاطی توانست شتاب فزاینده تورم را در ماه‌های اردیبهشت و خرداد کنترل کند. راهبرد فعلی ما کنترل و شکستن شتاب تورم است تا پس از تثبیت، مسیر کاهشی نرخ تورم به‌طور پیوسته در اقتصاد هموار شود. رئیس شورای پول و اعتبار، درباره فضاسازی‌های رسانه‌های مماند پیرامون بن‌بست اقتصادی خاطرنشان‌کرد: همه تلاش رسانه‌ای و روانی دشمن افقای فروپاشی اقتصادی در ایران بود. با صداقت کامل به مردم می‌گویم که شرایط اقتصادی و اداره معیشت دشوار شده است، اما فروپاشی هرگز اتفاق نیفتاده و نخواهد افتاد؛ این ادعاها فقط جنگ روانی است و تغییر آن به‌زودی فرو خواهد نشست‌رئیس کل بانک مرکزی در پاسخ به برخی اظهارات مقامات آمریکایی پیرامون عدم دسترسی ایران به منابع مالی و ارزی اعلام کرد: این ادعاها به طور کامل بی‌اساس است. ذخایر مسدود نشده، منابع پایدار و درآمدهای نفتی و تبرقنتیی متمددی در دسترس بانک مرکزی قرار دارد. از ابتدای سال جاری تاکنون بیش از ۱۸ میلیارد دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، نهاده‌های دامی و مواد اولیه خطوط تولیدی تأمین و پرداخت شده است. همتی با تاکید بر قدرت مالور سیاست‌گذار در مدیریت تقاضا توضیح داد: بانک مرکزی در برابر اعلام هفتگی تحریم‌های جدید متقمل نماده است. هفته گذشته تخصیص ۵۰۰ میلیون دلار به بازار را عملیاتی کردیم و اکنون نیز به شکل رسمی اعلام می‌کنم که بانک مرکزی آمادگی دارد در صورت نیاز تا سقف ۲ میلیارد دلار ارز را برای مدیریت و ثبات بازار تزریق کند. رئیس‌کل بانک مرکزی در تشریح آمار بخش اعتباری و تسهیلات بانکی تا ششم شهریورماه اعلام کرد: حجم کل تسهیلات پرداختی شبکه بانکی افزون بر چهار هزار و ۵۰ همت بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۶۹ درصد رشد داشته است. وی در خصوص تسهیلات سهم بخش واقعی، تولید، اظهار کرد: از کل این رقم، ۲ هزار و ۶۵۰ همت به سمت بخش‌های تولیدی و صنعت هدایت شده که نشان‌دهنده افزایش ۸۰ درصدی تسهیلات تولیدی نسبت به سال قبل است. رئیس‌کل بانک مرکزی با اشاره به بازدیدهای میدانی خود از خطوط صنعتی و کارخانجات استان خوزستان (اهواز و دزفول) تاکید کرد: برخلاف تصویرسازی‌های مایوس‌کننده رسانه‌های خارجی، چرخ‌های تولید در کشور با جدیت در حال چرخش است و بانک‌ها با تمرکز حداکثری از تولیدکنندگان پشتیبانی می‌کنند.

بسته ویژه تیمه دوم سال برای بنگاه‌های کوچک و متوسط

همتی یکی از اولویت‌های حیاتی بانک مرکزی پس از مهار تورم را رونق اشتغال دانست و ادامه داد: با توجه به حوادث اخیر و صدمات مقطعی به برخی زیرساخت‌ها، برای جبران افت اشتغال نیازمند تمرکز بر واحدهای کاربر هستیم. به همین منظور، بانک مرکزی در حال نهایی‌سازی بسته‌ای اعتباری است که در نیمه دوم سال جاری، منابع هدفمندی را برای حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs) تخصیص خواهد داد تا شتاب ایجاد اشتغال و تثبیت فرصت‌های شغلی افزایش یابد. رئیس شورای پول و اعتبار، توسعه ابزارهای زنجیره تامین مالی (SCF) از جمله اوراق گام و فاکتورینگ را راهکار طلایی حمایت از صنعت بدون دامن زدن به خلق پول دانست و تشریح کرد: روش‌های زنجیره‌ای، تقدینگی مورد نیاز صنایع را بدون افزایش پایه پولی و بدون ایجاد فشارهای تورمی تامین می‌کنند. از ابتدای سال تاکنون ۲۲۴ همت تامین مالی از طریق این ابزارهای نوین محقق شده است. وی خاطرنشان کرد: برنامه‌ریزی معاملوت پولی بانک مرکزی بر این است که این رقم را تا پایان سال به مرز ۷۰۰ همت برساند؛ این اقدام گامی بزرگ در جهت حفظ پایداری مالی کشور، مهار پایدار تورم و تقویت زیرساخت‌های اقتصادی خواهد بود.

سبد معیشت ۴۳میلیونی دی دو برابر جهش پیدا کرده است

نماینده جامعه کارگری گفت: سبد معیشت دی ۱۴-۱۴۰۴ بر اساس نرخ تورم ۴۲.۹ میلیون تومان بود. کمیته مزد از نیر محاسبات ماهانه را آغاز کرده و با توجه به نرخ تورم، هزینه زندگی بیش از دو برابر شده است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، اول شهریور ۱۴-۱۴۰۵ جلسه شورای عالی کار با دستور جلسه «بازنگری دستمزد ۱۴-۱۴۰۵» با حضور شرکای اجتماعی این شورا در محل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برگزار شد.

اسعد صالحی، نماینده جامعه کارگری در شورای عالی کار در خصوص نتیجه این جلسه گفته بود، بر اساس مصوبه اسفند ۱۴-۱۴۰۴ در حوزه بن کارگری و تغییرات نرخ تورم کالاهای دسترسی در نیمه نخست سال ۱۴-۱۴۰۵، شورای عالی کار برای بازنگری دستمزد ۱۴-۱۴۰۵ باید تشکیل شود. بنابراین، بر اساس این مصوبه قرار است عدد سبد معیشت از سوی کمیته مزد احصا و به شورای عالی کار اعلام شود. محسن باقری، نماینده جامعه کارگری در کمیته مزد در پاسخ به این پرسش که کمیته مزد چه تاریخی برگزار می‌شود، اظهار کرد: هنوز دعوت‌نامه‌ای از سوی رئیس کمیته مزد که نماینده دولت در این کمیته است برای اعضا ارسال نشده است.وی گفت: بر اساس بند ۱- ۱ مصوبه ۱۴-۱۴۰۴ در خصوص مزد ۱۴-۱۴۰۵ جامعه کارگری، قرار بر این است در شهریور ماه امسال، بازنگری در میزان دستمزد داشته باشیم. این نماینده جامعه کارگری با اشاره به پیشنهاد نمایندگان کارگری در شورای عالی کار مبنی بر اجرای این بند، اظهار کرد: سبد معیشت برای دی ۱۴-۱۴۰۴ بر اساس نرخ تورم اعلامی مرکز آمار ایران در همین دی، مبلغ ۴۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان بود.

کمیته مزد از نیر ماه محاسبات ماهانه را آغاز کرده و با توجه به نرخ تورم، هزینه زندگی بیش از دو برابر افزایش یافته و نیازمند تشکیل جلسه کمیته مزد است. عضو کمیته مزد با اشاره به نرخ تورم ۱۴۰ درصدی گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، یادآور شد: هزینه زندگی جهش قابل توجهی داشته که در نوع خود بی‌سابقه است. بنابراین، بر اساس بند ۱- مزد ۱۴-۱۴۰۵ مصوبه ۱۴-۱۴۰۴ و نیز نرخ تورم کالاهای اساسی دستمزد ۱۴-۱۴۰۵ جامعه کارگری باید مورد بازنگری قرار گیرد.

باقری در پایان عنوان کرد: تشکیل کمیته مزد نشانه وجود اراده برای این بازنگری بوده که امیدواریم هر چه زودتر انجام شود

اوراق «گام» می‌تواند مانع تعطیلی واحدهای تولیدی شود

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به ظرفیت اوراق «گام» برای تأمین مالی و جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی، گفت: یکی از چالش‌های کنونی سازمان تأمین اجتماعی این است که نرخ سود و تورم در بازار از نرخ جریمه بدهی تأمین اجتماعی بیشتر است و کارفرما ترجیح می‌دهد جریمه خود را منابع خود را در جای دیگری سرمایه‌گذاری کند و بدهی خود را همراه با جریمه بپردازد.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، طرح «همگام» با هدف گسترش همکاری تأمین اجتماعی و نظام بانکی و استفاده از ابزارهای نوین بانکی، به‌ویژه اوراق گام و برات الکترونیک طراحی شده است. سازمان تأمین اجتماعی مطالبات معوق خود را فهرست کرده و در اختیار بانک‌های عامل قرار می‌دهد؛ بانک پس از بررسی و اعتبارسنجی، اوراق گام را برای تسویه بدهی کارفرمایان صادر می‌کند. اوراق گام دارای سررسید یک تا ۱۲ ماهه است و امکان انتقال آن در زنجیره‌های پایین‌دست وجود دارد.یکی از اهداف اصلی طرح، تسویه منظم و شفاف بدهی‌ها و مدیریت بهتر جریان وجوه سازمان تأمین اجتماعی است. احمد میدری دیروز دوشنبه در جلسه انتقاد تفاهم‌نامه اجرای طرح «همگام» میان سازمان تأمین اجتماعی و بانک‌های تجارت و رفاه کارگران اظهار کرد: این طرح می‌تواند به جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و مسدود شدن حساب‌های بانکی کمک کند و در واقع با اجرای این طرح، امور کارفرما به بانک مرتبط و متصل می‌شود. وی با اشاره به اهمیت استفاده از اوراق گام، افزود: جامعه امروز با دو مسئله بزرگ تورم و بیکاری مواجه است و اقتصاد ایران نیز از این دو مشکل رنج می‌برد. این مسائل همواره مورد توجه سیاست‌گذاران بوده، اما راه‌حل‌هایی که بتواند کشور را به وضعیت مناسب‌تری برساند، به اندازه کافی وجود نداشته است.میدری گفت: اوراق گام یا گواهی اعتبار مولد، نوعی «پول نشاندار» است که می‌تواند در جهت کنترل تورم و افزایش اشتغال مورد استفاده قرار گیرد. وی توضیح داد: هرچه تورم بیشتر شود، پول به سمت دارایی‌های سوداگرانه سوق پیدا می‌کند و بخش مولد اقتصاد با کمبود منابع مواجه می‌شود. ثات تورم ایجاد ترس است و افراد و بنگاه‌ها منابع خود را به سمت خرید طلا، ارز و زمین می‌برند و در نتیجه بخش‌های مولد با کمبود اعتبار مواجه شده و اشتغال کاهش می‌یابد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ادامه داد: این دارایی‌ها به صاحبان پول سیگنال می‌دهند که منابع خود را به سمت بخش‌هایی ببرند که ممکن است برای اقتصاد مخرب باشد، اما افراد تصور می‌کنند از این طریق می‌توانند خود را در برابر تورم حفظ کنند. وی با اشاره به سابقه استفاده از اوراق گام در کشور اظهار کرد: اوراق گام در ایران از سال ۱۳۹۸ مطرح شد و از آن زمان تاکنون، تا آنجا که اطلاع دارم، بخشنامه‌های مربوط به آن ۱۱ مرتبه در بانک مرکزی اصلاح شده و آیین‌نامه آن نیز دو بار در دولت اصلاح شده است. میدری افزود: با وجود این اصلاحات، استفاده از این ابزار گسترش پیدا کرده و تلاش‌هایی نیز در بانک مرکزی برای توسعه این ابزار و استفاده از «پول نشاندار» در اقتصاد ایران انجام شده است تا اقتصاد کشور بتواند تورم کمتری داشته باشدوی گفت: در خرداد‌ماه امسال نیز در دولت آیین‌نامه‌ای تصویب شد که بر اساس آن هشت یا ۹ دستگاه دولتی موظف به پذیرش اوراق گام شدند.وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ادامه داد: سازمان امور مالیاتی، وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حقوق مالکانه معادن و سایر امور، سازمان تأمین اجتماعی، بیمارستان‌های دولتی، وزارت نفت برای هزینه خوراک صنایع، وزارت نیرو برای قبض برق، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها و وزارت جهاد کشاورزی از جمله دستگاه‌هایی هستند که در این چارچوب قرار گرفته‌اند و حتی برای امور ارزی نیز بانک مرکزی در این طرح نقش دارد.میدری با اشاره به بدهی بخش‌های دولتی به حوزه انرژی گفت: برای نمونه، در حال حاضر دانشگاه‌های علوم پزشکی بابت برق و گاز حدود هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان بدهی دارند که این موارد توجه قرار گیرد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اظهار کرد: دولت و کارشناسان این حوزه به این جمع‌بندی رسیده‌اند که برای بهبود وضعیت اقتصاد ایران باید به سمت استفاده از اوراق گام، کارت رفاهی متصل به اوراق گام و برات الکترونیک و دیگر ابزارهای مشابه حرکت کرد. اکنون باید اراده سازمان‌های دولتی بزرگ ایجاد و اطلاع‌رسانی لازم به بخش خصوصی انجام شود تا فالان اقتصادی بدانند چنین ابزارهایی وجود دارد و بتوانند از آنها استفاده کنند.

نگاه روز

رویکرد تحول ساختاری در سیاست صنعتی نوین

مهرداد بذرپاش

مسیر پیشرفت و تنوع‌بخشی اقتصادی وابستگی ساختاری به منابع طبیعی، چالشی اساسی است.

وابستگی ساختاری به منابع طبیعی، چالشی اساسی است که سیاست صنعتی نوین با رویکرد تحول ساختاری در پی رفع آن است. تجربه حکمرانی اقتصادی در جهان امروز نشان می‌دهد که دولت‌ها دیگر نمی‌توانند صرفا تماشاگر بازار باشند بلکه نیازمند نقش‌آفرینی فعال در جهت متنوع‌سازی اقتصاد و هدایت سرمایه‌ها هستند. مداخلات گسترده اخیر در بزرگ‌ترین اقتصادهای دنیا نیز گواه همین بازگشت هوشمندانه به سیاست صنعتی است.در این چارچوب راهبردی، هدف اصلی تغییر ترکیب تولیدات کشور و حرکت به سوی ساخت کالاهای با ارزش افزوده بالا است تا رشد پایدار، مقاوم در برابر تکانه‌ها و نرخ اشتغال‌آفرینی بالاتر حاصل شود. ارزیابی‌های کارشناسی نشان می‌دهد که اتکای صرف به مزیت‌های نسبی سنتی و تاریخی نمی‌تواند مسیر توسعه را هموار کند. از این رو، دولت باید با کاهش ریسک و هزینه ورود بخش خصوصی به صنایع جدید و ناشناخته، مسیر افزایش گامیه‌گام پیچیدگی تولیدی را هموار سازد.در دیدگاه سنتی و کلاسیک، تصور بر این بود که دولت پس از آزادسازی و ایجاد قواعد اولیه بازار، باید منتظر رشد خودبه‌خودی اقتصاد بماند. اما شواهد و تجربیات عملی نشان داد که این شیوه به تنهایی توان ایجاد جهش اقتصادی را ندارد. در مقابل، رویکرد تحول ساختاری تاکید دارد که کشورها در مسیر توسعه باید به‌تدریج به حوزه‌هایی حرکت کنند که از نظر فنی، تکنولوژیک و سازمانی به ظرفیت‌های کنونی آن‌ها نزدیک‌تر است. بنابراین، توانمندی‌های موجود در کشور، مسیر رشد آینده را تعیین می‌کنند و آزادسازی تجاری به‌تنهایی کافی نیست. بر پایه این منطق، مکگیسم بازار به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، به دلیل ریسک‌بالا، سرمایه‌گذاری کافی برای آزمون شاخه‌های جدید و نوآورانه تولید انجام نمی‌دهد. در اینجا دولت باید با مداخلات هدفمند، هزینه‌های ریسک اولیه ایجاد صنایع جدید را کاهش دهد تا موتور تحول ساختاری به حرکت درآید.

برای تحقق این هدف، بهره‌گیری از یک چارچوب تحلیلی چندوجهی ضروری است:

۱. معاینه رشد (شناسایی گره‌های اصلی): در این الگوی تحلیلی، بیش از هرگونه مداخله، باید مانند یک فرایند تشخیصی دقیق، دلایل ریشه‌ای عدم رشد یا سرمایه‌گذاری پایین شناسایی شوند. تشخیص نادرست موانع و ارایه راه‌حل‌های تجویزی، از لحاظ اقتصادی بی‌ثمر و از لحاظ سیاسی خطرناک است. دولت باید دقیقا دست روی محدودیت‌های اصلی بگذارد تا با رفع آن‌ها، جهش تولید رخ دهد.

۲. الگوی فضای محصول: ارزیابی‌ها نشان می‌دهد ساختار تولیدی یک کشور شبکه‌ای متصل از توانمندی‌ها است. هرگاه کشوری بخواهد صنعت جدیدی را آغاز کند، میزان موفقیتش به میزان نزدیکی آن صنعت جدید به ظرفیت‌های فعلی بستگی دارد. به‌عبارتی یک کشور معمولا زمانی در تولید یک کالای جدید موفق می‌شود که پیش‌تر کالاهایی با دانش و نهاده‌های مشابه تولید کرده باشد. بنابراین، هرچه پیوندهای میان صنایع ریشه‌دار و صنایع جدید قوی‌تر باشد، جهش به سمت کالاهای باارزش‌تر آسان‌تر خواهد بود. ۳. شاخص پیچیدگی اقتصادی: این شاخص معیاری سنجش‌پذیر از میزان ابتکار دانش مولد و تنوع تولیدی در یک کشور است. کشورهایی که سبد صادراتی متنوع‌تر و پیچیده‌تری دارند، پتانسیل رشد بسیار بالاتری در آینده خواهند داشت. هدف اصلی سیاست‌گذاری اقتصادی باید ارتقای این شاخص از طریق ترکیب دانش‌های موجود و خلق زنجیره‌های جدید باشد. در چارچوب تحول ساختاری، شاخص‌های پیچیدگی اقتصادی و تنظیم‌پذیری از فضای تولید کشور، از ابزارهای مهم سیاست‌گذاران برای شناسایی فرصت‌های تحول ساختاری هستند. این ابزارها به ما نشان می‌دهند که کدام صنایع جدید در مجاورت توانمندی‌های کشور قرار دارند و با مداخلات هدفمند کوتاه‌مدت قابل دستیابی هستند. البته در برخی برهه‌ها، تحول ساختاری نیازمند ورود به صنایعی است که به ظاهر با مزیت‌های کنونی تاپیوسته‌اند (مانند صنایع سبز یا فناوری‌های پیشرفته)؛ در این موارد نیز دولت باید با ارزیابی دقیق بازار و تقاضا، بسترهای لازم برای جهش‌های بزرگ را فراهم کند.

الزامات عملیاتی ساختن رویکرد تحول ساختاری را می‌توان در ۳ بخش اساسی دسته‌بندی کرد:

۱. رصد و برنامه‌ریزی: دولت باید صنایع و فناوری‌های در حال ظهور را شناسایی و رصد کند. این فرآیند می‌بایست توسط یک نهاد دولتی مستقل یا دفتر برنامه‌ریزی چابک ایجاد شود که تصویر روشنی از فرصت‌های صنعتی پیشرو داشته باشد. این نهاد باید از پیش مجموعه‌ای از ابزارها (برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و زیرساختی) را برای استفاده سریع در صنایع خاص آماده کند؛ به‌طوری که با ظهور فرصت‌های جدید، امکان مداخله هدفمند در کمترین زمان فراهم باشد.

۲. یادگیری پیوسته: طراحان سیاست صنعتی می‌بایست در تعامل مستقیم با بخش مولد کشور باشند تا توان اجرای عملیاتی و تصمیم‌گیری به‌هنگام را داشته باشند.

۳. رفع شکست‌های هماهنگی و موانع اطلاعاتی: سیاست صنعتی نوین به معنای تسهیل هماهنگی میان دولت و بخش خصوصی، رفع موانع اطلاعاتی و زیرساختی و ایجاد بازارهای اولیه برای محصولات نوآورانه و پیچیده است. تنوع‌بخشی به اقتصاد و رهایی از خام‌فروشی باید هدفمند، گامیه‌گام و بر پایه توانمندی‌های بالقوه و بومی صورت گیرد. دولت باید با استفاده از ابزارهای نوین تحلیلی، صنایع دارای پتانسیل رشد بالا و نزدیک به شرایط کنونی را شناسایی کرده، چالش‌های حوزه هماهنگی را برطرف سازد و بسترهای لازم برای جهش به صنایع پیچیده‌تر را مهیا کند. اجرای این راهبرد نقش دولت را از یک ناظر صرف به یک راهبر و تسهیل‌کننده تحول اقتصادی ارتقا داده و مسیر دستیابی به رشد پایدار و رقابت‌پذیری بین‌المللی را هموار خواهد ساخت.

zamanagahi@chmail.ir

خبر

افزایش پروازهای عبوری از آسمان ایران

مدیرعامل شرکت فرودگاه‌ها گفت: تعداد پروازهای عبوری از آسمان ایران روزانه در حال افزایش است و با ورود و نصب رادارهای جدید، ظرفیت فضای پروازی کشور نیز افزایش خواهد یافت.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، مرتضی دهقان، مدیرعامل شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران از افزایش پروازهای عبوری از فضای کشور و اجرای اقدامات لازم برای ارتقای ظرفیت فضای پروازی ایران خبر داد و گفت: بخشی از تجهیزات کمک‌ناوبری برخی فرودگاه‌ها در جریان جنگ آسیب دید که تجهیزات آسیب‌دیده در تعدادی از فرودگاه‌ها در طول جنگ تعمیر شد. وی افزود: برای فرودگاه‌هایی که تجهیزات کمک‌ناوبری آنها آسیب جدی دیده بود نیز با استفاده از روش‌های جایگزین، طرح‌های پروازی جدید تدوین و اجرا شدوی بیان کرد: همزمان با اجرای این طرح‌ها، دیدگاه‌ها و نظرات سازمان هواپیمایی کشوری نیز دریافت شده و اقدامات لازم برای خرید و ورود چند دستگاه رادار به کشور در حال انجام است. زیرساخت‌ها و عملیات آماده‌سازی محل نصب این تجهیزات در حال اجراست تا پس از ورود رادارها، در کوتاه‌ترین زمان ممکن وارد چرخه عملیاتی شوند.